

значної кількості нових робочих місць, забезпечення у відповідності з українським законодавством права для молоді на перше робоче місце. У цьому комплексі проблем ключове місце займають визначення та «реанімація» реального державного замовлення на підготовку фахівців. Не дбати про забезпечення молоді робочими місцями, радіючи, що інтерес молоді до освіти в останні десять років надзвичайно зріс, означає тиражування безробіття серед людей з вищою освітою. Це не тільки породжує соціально-економічні проблеми, але і підсилює моральну деградацію молоді, у тому числі кваліфікованих фахівців.

Література

1. Закон України «Про сприяння соціальному становленню і розвитку молоді України» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>

2. Офіційний сайт державної служби статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

3. Павленко Ю. Молодь потребує підтримки держави /Ю. Павленко// Дзеркало тижня.-2009.- №25.-04 липня. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://zn.ua/SOCIETY/molodezh_nuzhdaetsya_v_podderzhke_gosudarstv57369.html

Дмитренко М.Г.

Науковий керівник: старший викладач кафедри філософії і ППП

Ткаченко І.В.

МЕТОДИ НЕВЕРБАЛЬНОГО СПІЛКУВАННЯ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Серед провідних компетенцій, якими повинен володіти сучасний фахівець, слід зазначити комунікативну компетентність. Сьогодні проблема комунікативної культури особистості професіонала актуалізується сучасними

тенденціями у сфері вищої освіти. Тому, використання методів невербального спілкування в процесі як навчання, так і виховання, спрямована на підвищення комунікативної культури, формування комунікативної компетенції випускників вищої школи.

До проблеми невербального спілкування у навчально-виховному процесі звертаються багато сучасних психологи і педагоги: Н.А. Багдасарова, В.П. Біркенбіл, Г.В. Бороздіна, І.М. Горєлов, В.П. Конєцкая, В.А. Лабунська, Е.П. Белінська, О.А. Тіхомандріцкая, В.І. Морозов.

Метою даної роботи є дослідження педагогічної ефективності використання методів невербального спілкування у процесі навчання у вищій школі.

Невербальне спілкування – це комунікаційне взаємодія між індивідами без використання слів (передача інформації або вплив один на одного через інтонації, жести, міміку, пантоміма, зміна мізансцени спілкування), тобто без мовних засобів, представлених у прямій або будь-якої знаковій формі. Інструментом такого «спілкування» стає тіло людини, що володіє широким діапазоном засобів і способів передачі інформації або обміну нею, яке включає в себе всі форми самовираження людини. Поширене робоча назва, яке вживається серед людей – невербалика або «мова тіла». Психологи вважають, що правильна інтерпретація невербальних сигналів є найважливішою умовою ефективного спілкування [1].

Існують дві проблеми розуміння невербального спілкування:

по-перше, при мовному та мовленнєвому спілкуванні процес передачі і прийому інформації усвідомлюється обома сторонами, тоді як при невербальному здійснюється на несвідомому або підсвідомому рівнях - це вносить деяке ускладнення в розумінні цього явища і ставить питання про виправданість використання поняття «спілкування». Тому дехто вважає допустимим використовувати, коли мова йде про невербальної комунікації, інше поняття «невербальна поведінка», розуміючи його як поведінка індивіда,

що несе у собі певну інформацію, незалежно від того, усвідомлюється це індивідом чи ні;

по-друге, невербальне спілкування і поведінка створюють емоційну атмосферу і спрямовані на передачу того, що у слухачів зв'язується з відчуттями довіри, безпеки і комфорту. Встановлено, що між людьми за рахунок невербальних засобів, методів і способів спілкування відбувається більше 50% передачі інформації. Правильне вербальна і невербальна ділова поведінка – вкрай важливо для досягнення особистого і професійного успіху [3].

Інформація, послана методами невербального спілкування, користується значно більшою довірою. Особливо якщо мова йде про суперечливі послання, експресивне реагування.

Виділяють кілька видів передачі інформації невербальними способом. Перший і найефективніший метод – оптико-кінестетичний. До нього відноситься використання міміки, рухів рук при розмові (жести), а також положення тіла людини під час спілкування, його поза й рухи, які він робить на рівні корпусу тіла. Цю групу невербальних методів спілкування досліджує така наука як кінесика. Об'єктом її вивчення є руху різних груп м'язів в тілі людини, що відбуваються під час безпосереднього вербального спілкування. Це і робота мімічних м'язів рота, брів, носа, лоба, повік, і дія м'язів рук, і м'язів всього тіла [2].

Невербальні методи є невід'ємною частиною класичного спілкування і включає кілька методів, серед яких:

1. Оптико-кінестетичні методи. Вони засновані на передачі інформації за допомогою рухів, які людина може бачити або відчувати на собі. Це мімічні рухи, жести, поза людини, переміщення його тіла в просторі під час розмови.

2. Паралінгвістичні. Ці методи ґрунтуються на тембрі, гучності, тональності, діапазоні, логічних акцентах, які людина ставить на деяких словах, і на інтонації голосу [4].

3. Екстралінгвістичними методи включають в себе темп мови, використання пауз в розмові, а також такі прояви як плач, схлипування, зітхання, сміх, крик і інші. Вони підкреслюють емоційну сторону спілкування.

4. Ситуативні методи невербального спілкування - це місце, в якому відбувається комунікативний контакт, і час, протягом якого він триває.

5. Візуальні методи - це взаємодія, яке відбувається між людьми під час вербального або невербального спілкування на рівні поглядів.

Література

1. Акишина А.А., Кано Х., Акишина Т.Е. Жесты и мимика в русской речи: Лингвострановедческий словарь. – М., 1991.

2. Далецкий Ч. Практикум по риторике. – М., 1996.

3. Десяева Н. Д., Лебедева Т. А., Ассуирова Л. В. Культура речи педагога. – М., 2003.

4. Педагогика и психология высшей школы: Учебное пособие. / Отв. ред. М.В. Буланова-Топоркова. – Ростов н/Д: Феникс, 2002. – 544 с.

Єрін О.О.

Науковий керівник: старший викладач кафедри філософії і ППП

Разумовська Н.Р.

ВПЛИВ УМІНЬ ПЕДАГОГА НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ПЕДАГОГІЧНОГО СПІЛКУВАННЯ

Педагогічне спілкування – специфічна міжособистісна взаємодія педагога і учня, опосередковане засвоєння знань і становлення особистості у навчально-виховному процесі. Уміння педагога спілкуватися із учнями – одна із запорук його успіху при організації роботи з групою і окремими учнями.

Специфіка педагогічного спілкування визначається призначенням цієї діяльності, спрямованої на реалізацію цілей розвитку особистості. У процесі педагогічного спілкування здійснюється навчання прийомам і способам розумової діяльності, формування розумових процесів, управління процесами